

การกำจัดความชื้นโดยการทำน้ำใสแบบหมุนเวียนตะกอน

นายวิจารณ์ ตันติธรรม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พศ. 2537

ISBN 974-584-698-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

117152144

TURBIDITY REMOVAL BY SOLIDS RECIRCULATION CLARIFIER

MR. WIJARN THUNTHITHUM

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Engineering
Department of Environmental Engineering
Graduate School
Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-584-698-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การกำจัดความขุ่นโดยถังทำน้ำใสแบบหมุนเวียนตะกอน
โดย   นายวิจารณ์   ตันติธรรม
ภาควิชา   วิศวกรรมสิ่งแวดล้อม
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระ   เกรอด

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร   วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย   พรรณสวัสดิ์)

.....
.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระ   เกรอด)

.....
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ไพพรรณ   พรประภา)

.....
.....กรรมการ
(อาจารย์อรรถัย   ชวาลภาฤทธิ)

วิจารณ์ ตันติธรรม : การกำจัดความขุ่นโดยดึงทำน้ำใสแบบหมุนเวียนตะกอน
(TURBIDITY REMOVAL BY SOLIDS RECIRCULATION CLARIFIER)
: อ.ที่ปรึกษา รศ.ดร.ธีระ เกรอต , 123 หน้า ISBN 974-584-698-6

การกำจัดความขุ่นโดยดึงทำน้ำใสแบบหมุนเวียนตะกอน กระทำโดยใช้แบบจำลองขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 15 ซม. น้ำขุ่นสังเคราะห์ที่ใช้เตรียมจากดินคาโอลินผสมน้ำประปาให้มีความขุ่น 50 เอ็นทียู ใช้สารส้มเป็นโคแอกกูแลนต์ และใช้โพลิเมอร์ประจุลบความเข้มข้น 0.3 มก./ล. เป็นโคแอกกูแลนต์เอ็ดตัวแปรที่ศึกษา คือ ความเข้มข้นของสารส้มในช่วง 10 ถึง 30 มก./ล. ความเร็วรอบใบกวนในช่วง 5 ถึง 20 รอบ/นาที และ อัตราน้ำล้นผิวในช่วง 30 ถึง 60 ซม./นาที

ผลการวิจัยพบว่า ค่าความขุ่นของน้ำผลิตขึ้นอยู่กับทั้งอัตราน้ำล้นผิว และความเข้มข้นของสารส้ม ในช่วงอัตราน้ำล้นผิว 30 ถึง 45 ซม./นาที ค่าความขุ่นของน้ำผลิตจะลดลงเมื่อความเข้มข้นของสารส้มเพิ่มขึ้น แต่ในช่วงอัตราน้ำล้นผิว 45 ถึง 60 ซม./นาที ค่าความขุ่นของน้ำผลิตจะเพิ่มขึ้น เมื่อความเข้มข้นของสารส้มเพิ่มขึ้น การเพิ่มอัตราน้ำล้นผิว และ/หรือ การเพิ่มความเร็วยรอบใบกวน นอกจากจะทำให้ค่าความขุ่นของน้ำผลิตเพิ่มขึ้น ยังจะทำให้ความเข้มข้นโดยปริมาตรของตะกอน และความเข้มข้นของแข็งแขวนลอยในถังทำน้ำใสลดลง

ภาควิชา ..... วิศวกรรมสิ่งแวดล้อม
สาขาวิชา ..... วิศวกรรมสุขาภิบาล
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิติต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C216482 : MAJOR SANITARY ENGINEERING

KEY WORD : TURBIDITY / CLARIFIER / COAGULANT

WIJARN THUNTHITHUM : TURBIDITY REMOVAL BY SOLIDS RECIRCULATION

CLARIFIER : THESIS ADVISER : ASSO.PROF. THEERA KAROT, Ph.D. 123 pp.

ISBN 974-584-698-8

Turbidity removal by solids recirculation clarifier was studied by using a pilot scale reactor with diameter of 15 cm. The synthesized turbid-water was prepared from kaolinite clay and tap-water having a turbidity of 50 NTU. Alum was used as a coagulant and anionic polymer was used as a coagulant aids with a concentration of 0.3 mg/l throughout the study. The studied parameters were alum dosage range from 10 to 30 mg/l, paddle speeds range from 5 to 20 rpm. and overflow rates ranged from 30 to 60 cm./min.

It was found that the turbidity of treated water depended upon both overflow rate and alum concentration. For the overflow rate range from 30 to 45 cm./min., the turbidity of treated water was decreased as alum concentration was increased. But for the overflow rate range from 45 to 60 cm./min., the turbidity of treated water was increased as alum concentration was increased. The increment of overflow rate and/or paddle speed resulted in not only increasing turbidity of treated water but also decreasing the volumetric and suspended solids concentration in the clarifier.

ภาควิชา..... วิศวกรรมสิ่งแวดล้อม
สาขาวิชา..... วิศวกรรมสุขาภิบาล
ปีการศึกษา..... 2536

ลายมือชื่อนิสิต..... *Wijarn T.T.*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Theera Karot*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ของผู้วิจัยที่ได้ให้ความรัก และเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระเกียรติ ที่ได้ให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยนี้ด้วยดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อมทุก ๆ ท่าน ที่ให้ความรู้ คำแนะนำต่าง ๆ แก่ผู้วิจัยตั้งแต่เริ่มศึกษาในระดับปริญญาตรีจนถึงปัจจุบัน

ขอกราบขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาของผู้วิจัยในกรมโยธาธิการทุกท่านที่ได้ให้โอกาสผู้วิจัยลาราชการมาเพื่อศึกษาต่อในระดับปริญญาโท และได้ทำการวิจัยนี้

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ที่เรียน และใช้ห้องปฏิบัติการร่วมกันทุกท่าน ที่ได้มีความเอื้อเฟื้อช่วยเหลือผู้วิจัย ขณะที่ทำการวิจัย

คำศัพท์

ความขุ่น	turbidity
ของแข็งแขวนลอย	suspended solids
อัตราการน้ำล้นผิว	overflow rate
ความเข้มข้นสารส้ม	alum dose
ความเร็วรอบใบกวน	paddle speed
การทำลายเสถียรภาพ	destabilization
การสมานตะกอน	flocculation

สารบัญ

๕

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๘
กิตติกรรมประกาศ	๙
คำศัพท์	๑๑
สารบัญตาราง	๑๓
สารบัญรูป	๑๖

บทที่

1. บทนำ	1
2. วัตถุประสงค์ และขอบเขตของการวิจัย	3
3. ทฤษฎี และแนวความคิด	
- องค์ประกอบ และลักษณะสมบัติของน้ำขุ่น	5
- เติมิของสารส้มในน้ำ	9
- การทำลายเสถียรภาพของอนุภาคความขุ่นด้วยสารส้ม	11
- การกวนเร็วในท่อ	17
- การผสมานตะกอน	21
- การใช้โพลิเมอร์เป็น Coagulant Aid	25
- การผสมานตะกอนโดยใช้ใบกวน	27
- ลักษณะโครงสร้าง และคุณสมบัติของฟลอค	32
- ทฤษฎีการตกตะกอน	34
- ทฤษฎีฟลูอิดไดซ์ เบด	40
- ลักษณะ และการทำงานของถังทำน้ำใสแบบหมุนเวียนตะกอน ..	43
4. การศึกษา และประวัติความเป็นมา	45

บทที่	หน้า
5. การดำเนินการวิจัย	
- วัสดุอุปกรณ์ และสารเคมีที่ใช้ในการวิจัย	50
- รูปแบบของการวิจัย	53
- ขอบเขตการวิจัย	58
- จำนวน และรายละเอียดของการทดลอง	59
6. ผลการทดลอง และวิจารณ์	
- การเลือกชนิดและความเข้มข้นของโคแอกกูแลนต์ที่เอต	64
- การเข้าสู่สภาวะคงตัวของระบบ	66
- อิทธิพลของความเข้มข้นสารส้ม	75
- อิทธิพลของความเร็วรอบใบกวน	87
- อิทธิพลของอัตราน้ำล้นผิว	97
7. สรุปผลการทดลอง	107
8. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต	108
เอกสารอ้างอิง	109
ภาคผนวก ก. ตารางแสดงผลการทำ JAR TEST	113
ภาคผนวก ข. ตารางแสดงค่าความขุ่นของน้ำผลิตที่ชั่วโมงต่าง ๆ	115
ภาคผนวก ค. ตารางแสดงผลการทดลอง	119
ประวัติผู้วิจัย	123

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 5.1 การทดลองชุดที่ 1 อัตราน้ำล้นผิว 30 ซม./นาที	60
ตารางที่ 5.2 การทดลองชุดที่ 2 อัตราน้ำล้นผิว 40 ซม./นาที	61
ตารางที่ 5.3 การทดลองชุดที่ 3 อัตราน้ำล้นผิว 50 ซม./นาที	62
ตารางที่ 5.4 การทดลองชุดที่ 4 อัตราน้ำล้นผิว 60 ซม./นาที	63
ตาราง ภาคผนวก ก. แสดงผลการทำ JAR TEST	113
ตารางที่ ข.1 แสดงค่าความชื้นของน้ำผลิตที่ ซม.ต่าง ๆ การทดลองชุดที่ 1 อัตราน้ำล้นผิว 30 ซม./นาที	115
ตารางที่ ข.2 แสดงค่าความชื้นของน้ำผลิตที่ ซม.ต่าง ๆ การทดลองชุดที่ 2 อัตราน้ำล้นผิว 40 ซม./นาที	116
ตารางที่ ข.3 แสดงค่าความชื้นของน้ำผลิตที่ ซม.ต่าง ๆ การทดลองชุดที่ 3 อัตราน้ำล้นผิว 50 ซม./นาที	117
ตารางที่ ข.4 แสดงค่าความชื้นของน้ำผลิตที่ ซม.ต่าง ๆ การทดลองชุดที่ 4 อัตราน้ำล้นผิว 60 ซม./นาที	118
ตารางที่ ค.1 แสดงค่าความชื้นของน้ำผลิต ความเข้มข้นโดยปริมาตร- ของตะกอน และความเข้มข้นของแข็งแขวนลอย การทดลองชุดที่ 1 อัตราน้ำล้นผิว 30 ซม./นาที	119
ตารางที่ ค.2 แสดงค่าความชื้นของน้ำผลิต ความเข้มข้นโดยปริมาตร- ของตะกอน และความเข้มข้นของแข็งแขวนลอย การทดลองชุดที่ 2 อัตราน้ำล้นผิว 40 ซม./นาที	120
ตารางที่ ค.3 แสดงค่าความชื้นของน้ำผลิต ความเข้มข้นโดยปริมาตร- ของตะกอน และความเข้มข้นของแข็งแขวนลอย การทดลองชุดที่ 3 อัตราน้ำล้นผิว 50 ซม./นาที	121
ตารางที่ ค.4 แสดงค่าความชื้นของน้ำผลิต ความเข้มข้นโดยปริมาตร- ของตะกอน และความเข้มข้นของแข็งแขวนลอย การทดลองชุดที่ 4 อัตราน้ำล้นผิว 60 ซม./นาที	122

สารบัญรูป

หน้า

รูปที่ 3.1	ลักษณะโครงสร้างโมเลกุลของ silicon tetrahedral sheet	5
รูปที่ 3.2	ลักษณะโครงสร้างโมเลกุลของ aluminium hydroxide sheet และ magnesium hydroxide sheet	6
รูปที่ 3.3	โครงสร้างโมเลกุลของดินคาโอลิน	7
รูปที่ 3.4	รูปถ่ายอนุภาคดินคาโอลิน	8
รูปที่ 3.5	Stability diagram ของสารส้มในน้ำที่ไม่มีความขุ่น	10
รูปที่ 3.6	ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณสารประกอบอลูมิเนียมต่าง ๆ กับ ความเข้มข้นของอลูมิเนียมในสารละลายสารส้ม	10
รูปที่ 3.7	การทำลายเสถียรภาพของคอลลอยด์ด้วยกลไกแบบต่าง ๆ ...	11
รูปที่ 3.8	การทำลายเสถียรภาพของคอลลอยด์ที่ค่า pH ต่าง ๆ	12
รูปที่ 3.9	อิทธิพลของซิลเฟตอ็อกไซด์ที่มีต่อเวลาในการเกิดฟลอค	16
รูปที่ 3.10	อิทธิพลของออลิโอฟอสเฟตที่มีต่อค่า pH ในกระบวนการรวมตะกอน	16
รูปที่ 3.11	รูปแบบการกวนผสมแบบ jet	18
รูปที่ 3.12	การกระจายของกระแส jet ที่ฉีดเข้าข้างท่อ	20
รูปที่ 3.13	ท่อกวนเร็วที่ใช้ในการทดลอง	20
รูปที่ 3.14	กลไกการทำลายเสถียรภาพของคอลลอยด์แบบต่อเนื่องด้วย โพลีเมอร์	26
รูปที่ 3.15	ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อกำลังงานในการกวนผสม	27
รูปที่ 3.16	แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง Power number กับ Reynolds number	28
รูปที่ 3.17	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปร่างใบกวน กับ drag coefficient	31
รูปที่ 3.18	ความสัมพันธ์ระหว่างค่าสัมประสิทธิ์ปรับแก้ค่า drag coefficient กับค่าอัตราส่วนขนาดอนุภาคต่อขนาดภาชนะ ที่ตกตะกอนแบบโคต	39
รูปที่ 3.19	ถังทำน้ำใสแบบหมุนเวียนตะกอน	43
รูปที่ 5.1	อุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลอง	51
รูปที่ 5.2	ท่อกวนเร็วที่ใช้ในการทดลอง	54

สารบัญรูป (ต่อ)

หน้า

รูปที่ 6.15	ความสัมพันธ์ระหว่างความขุ่นของน้ำผลิตกับเวลาเมื่ออัตราน้ำล้นผิว เป็น 60 ซม./นาที ความเข้มข้นสารส้ม 30 มก./ล.....	73
รูปที่ 6.16	ความสัมพันธ์ระหว่างความขุ่นของน้ำผลิตกับเวลาเมื่ออัตราน้ำล้นผิว เป็น 60 ซม./นาที ความเข้มข้นสารส้ม 20 มก./ล.....	73
รูปที่ 6.17	ความสัมพันธ์ระหว่างความขุ่นของน้ำผลิตกับเวลาเมื่ออัตราน้ำล้นผิว เป็น 60 ซม./นาที ความเข้มข้นสารส้ม 15 มก./ล.....	74
รูปที่ 6.18	ความสัมพันธ์ระหว่างความขุ่นของน้ำผลิตกับเวลาเมื่ออัตราน้ำล้นผิว เป็น 60 ซม./นาที ความเข้มข้นสารส้ม 10 มก./ล.....	74
รูปที่ 6.19	ความสัมพันธ์ระหว่างความขุ่นของน้ำผลิตและประสิทธิภาพการกำจัด ความขุ่นกับความเข้มข้นสารส้ม เมื่ออัตราน้ำล้นผิวเป็น 30 ซม./นาที	76
รูปที่ 6.20	ความสัมพันธ์ระหว่างความขุ่นของน้ำผลิตและประสิทธิภาพการกำจัด ความขุ่นกับความเข้มข้นสารส้ม เมื่ออัตราน้ำล้นผิวเป็น 40 ซม./นาที	77
รูปที่ 6.21	ความสัมพันธ์ระหว่างความขุ่นของน้ำผลิตและประสิทธิภาพการกำจัด ความขุ่นกับความเข้มข้นสารส้ม เมื่ออัตราน้ำล้นผิวเป็น 50 ซม./นาที	78
รูปที่ 6.22	ความสัมพันธ์ระหว่างความขุ่นของน้ำผลิตและประสิทธิภาพการกำจัด ความขุ่นกับความเข้มข้นสารส้ม เมื่ออัตราน้ำล้นผิวเป็น 60 ซม./นาที	79
รูปที่ 6.23	ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้มข้นโดยปริมาตรของตะกอนกับ ความเข้มข้นสารส้มที่อัตราน้ำล้นผิว 30 ซม./นาที	82
รูปที่ 6.24	ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้มข้นโดยปริมาตรของตะกอนกับ ความเข้มข้นสารส้มที่อัตราน้ำล้นผิว 40 ซม./นาที	82
รูปที่ 6.25	ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้มข้นโดยปริมาตรของตะกอนกับ ความเข้มข้นสารส้ม ที่อัตราน้ำล้นผิว 50 ซม./นาที	83
รูปที่ 6.26	ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้มข้นโดยปริมาตรของตะกอนกับ ความเข้มข้นสารส้ม ที่อัตราน้ำล้นผิว 60 ซม./นาที	83

